

«SLOVENE» velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za izposojnino celoletno K 150—.

== Sobotna izdaja: ==
Za celo leto K 40—
za izposojnino 55—

SLOVENE

==== Inserati: ====
Enostopna politivista (53 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglaš 53/8 mm K 15.
Izda se vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 na naročnino in št. 349 za oglaš,
avstr. in češka 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Bombni atentat na regenta.

Belgrad, 29. junija. Pres-
buro objavlja: Danes okoli 10.
ure dopoldne, ko se je regent
prestolonaslednik Aleksander
po položitvi prisege na ustavo
peljal v spremstvu min. pred-
sednika Nikole Pašića, da izvrši
pregled čet, je bila vržena s po-
slopja ministrstva za javna de-
la, ki se sedaj gradi, bomba.
Udarila je v steber električne

napeljave ter je že eksplodirala
v zraku prej, nego je prišel mi-
mo voz z regentom. Ranila je 10
oseb, večinoma vojakov. K sre-
či ni bil nihče smrtno ranjen.
Napadalec je bil v III. nadstropju
omenjene zgradbe ter je skušal
potem, ko je zagnal bombo, po-
begniti, vendar pa so ga prijeli
delavci sami in mu odvzeli ob-
tež priliki tri bombe in revolver.

Policija ga je komaj ohvaro-
vala pred razjarjenim občin-
stvom, ki ga je hotelo linčati, in
ga je spremila v upravo mesta
Belgrada, kjer je izjavil, da se
zove Spasoje Stejić, slikarski
pomočnik, rodом iz Turške Ko-
niže in da je sinoči prišel iz No-
vega Sada z namenom, da izvrši
ta atentat. To je storil v zmislu
svojih principov. Takoj se je

ugotovilo, da je o sebi podal laž-
njive podatke in so v njem spo-
znali boljševiskega agitatorja,
ki se je leta 1919. vrnil iz Rusi-
je in ki je bil radi svoje agitacije
poznani v komunističnih krogih
pod imenom Trockij. — Regent
prestolonaslednik Aleksander je
mirno nadaljeval pot ter je v
vozu obhodil in po programu iz-
vršil pregled čet na Terazijah.

Centralistična ustava sprejeta.

Govor dr. Trumbića proti ustavi.

V seji konstituante 27. junija je posl.
dr. Trumbić izjavil, da je s to ustavo spre-
jet plemenski individualizem. Centralisti-
čni sistem si pod masko edinstva priza-
deva, da spravi vso oblast v roke peščice
ljudi. Kdor razmere pozna, mu je jasno,
da je vse naperjeno proti Hrvatski, ker se
bo Hrvatska razkosala brez ozira na go-
spodarske, socialne in kulturne potrebe.
Današnje razdelitve Srbije si ne dovoli-
je dotikati, štajerska in Kranjska ter Črna
gora pa bodo tvorile vsaka svojo oblast.
Muslimanom se delajo koncesije z ozirom
na meje Bosne in Hercegovine. Razum-
ljiva je občutljivost naroda, ki se je uživil
v dosedanje administracije brez ozira na
administrativno razdelitev. On (dr. Trum-
bić) je delal za narodno zedinjenje, ki se
je končno tudi uresničilo, narod pa čaka
na notranje osvobođenje, katerega še ni,
pa ga tudi ta ustava ne prinaša. Baš zato
bo zavestno glasoval proti, ker je ta usta-
va slaba in času neprimerna. (Burno plo-
skanje pri zemljoradnikih.) Predsednik zvo-
ni na red in izjavi, da je debata končana.
Posl. dr. Ivanić protestira proti temu in
zahteva, da govori dr. Rojc. Predsednik
se sklicuje na poslovnik, po katerem more
prekiniti debato, ako to zahteva dvajset
poslancev. Na tribuno stopi poročevalec
dr. Marković, ki čita XIII. poglavje. Proti
so glasovali socialni demokrati, narodni
socialisti in republikanci, potem je skup-
ščina rešila XIV. poglavje, to je člen 142.
o zaključnih odredbah. Govori posl. dr.
Ivanić, ki kritizira delo vlade. Potem pa
je bil člen 142. sprejet z večino glasov.
Predsednik naznani, da je s tem sprejeto
zadnje poglavje ustavnega načrta. Pri opo-
ziciji nastane silen hrup, centrum frene-
tično ploska. Predsednik zaključi sejo in
odredi prihodnjo za jutri ob 9. uri 30 min.
z dnevnim redom: Glasovanje o ustavi v
celoti.

Sprejetje ustave.

Nervoznost vladnih krogov.

LDU Belgrad, 28. junija. (Oficijalno.)
Današnji dan si je nadel svečano lice. Že
ponoči na Vidov dan, ko so poslanci in
občinstvo zapuščali konstituanto, so bile
glavne ulice okrašene z narodnimi zasta-
vami. Danes zjutraj se je začelo zbirati
občinstvo v ulici kneza Miloša. Pred kon-
stituanto se je zbrala taka množica, da je
bil vsak promet onemogočen. Kmalu so
začeli voziti avtomobili in konstituanto
člane vlade, poslance in odličnejše občin-
stvo. Med občinstvom je vladalo silno za-
nimanje za otvoritev, kakor tudi za za-

ključek konstituante. Meščanstvo je že ob
devetih napolnilo galerijo do zadnjega ko-
tička in je bilo slavnostno razpoloženo.
Diplomatska loža je bila polna. Ob 9. uri
40 min. je stopilo v dvorano nekaj demo-
kratskih in radikalnih poslancev. Za njimi
so prihajali drug za drugim člani ostalih
parlamentarnih skupin, ki so se podajali
na svoje običajne prostore. Nekateri so
sedli, večina pa se je družila v male sku-
pine in živahno razpravljala. Poslanec Va-
lerijan Pribičević je prišel v redovniški
obleki, ostali poslanci so bili večinoma
slovesno oblečeni. Nato so prišli musli-
manski poslanci in sedli na svoja mesta.
Za njimi je prišel dr. Spaho. Nato so vsto-
pili republikanci in socialni demokrati,
med njimi posl. Etbin Kristan v poletni
obleki. Za njimi so se pojavili zemljorad-
niki, med njimi poslanci samostojne kmet-
ske stranke z ministrom Pucljem na čelu,
vsi so nosili v gumbicah lipove vejice. Za
njimi je prišel zemljoradniški posl. Nikola
Divljan iz Bosne. Ko je prišel v dvorano
dr. Trumbić, je sedel na skrajno desnico.
Posl. dr. Momčilo Ivanić se je spustil v ži-
vahne razgovore s socialnimi demokrati.
Nato je vladal okrog 10 minut popoln mir,
na kar je nastala mala nervoznost, radi
katere je šla iz dvorane večina poslancev.
V novinarsko ložo so prihajali poslanci
raznih strank in informirali novinarje o
položaju, kar so novinarji na kratko obja-
vili z besedami: »Vladi ni zagotovljena
večina.« Sledili so živahni komentariji s
strani občinstva. Po dvorani je šel glas,
da muslimani iz Južne Srbije ne bodo gla-
sovali z vlado, ker še ni podpisan sporazu-
m z njimi. K posl. Avramoviću je pristopil
tajnik Janjić in se z njim razgovarjal.
Kmalu se je posl. Avramović podal v mi-
nistrski kabinet. Poslanci so prihajali k
novinarjem z besedami: »Avramović je
povzval k razgovoru.« Zanimanje med
občinstvom, razburjenje pri muslimanih.
Socialni demokrati in republikanci so se
zbrali in se razgovarjali, med njimi posl.
dr. Momčilo Ivanić, ki je vedno pogledoval
na vrata ministrskega kabineta. Z
drugega konca dvorane je stopil proti mi-
nistrskemu kabinetu predsednik zemljor-
adnikov Voja Lazić in govoril nekaj časa
s predsednikom skupščine dr. Ribarjem.

Ob 10. uri 20 minut so zemljoradniki
na dano znamenje zapustili dvorano. No-
vinarji so vzklikali: »V vlado!«, na kar so
zemljoradniki v šali odgovarjali: »Gremo
v vlado!« Skozi vrata ministrskega kabi-
neta se je videlo, kako se je izprehajal po
sobi predsednik ministrskega sveta Nikola
Pašić, molče in globoko zamišljen. Ob 10.
uri 40 minut so kuloarski zvonci nazna-
nili začetek seje. Ob 10. uri 45 minut so
stopili v dvorano muslimani iz Južne Sri-
bije pod vodstvom radikalskega disidentu
Aleksa Žujovića. Dvorana se je oddahnila.
Poslanci so vzklikali novinarjem: »Ustava

je rešena! Glasujmo!«, kar je občinstvo
živahno komentiralo. V dvorano je stopil
predsednik dr. Ribar. Polagoma so prišli
v dvorano vsi navzoči poslanci. Odsotni
so bili: Narodni klub, Jugoslovanski klub,
komunisti, Radičevci in zemljoradniki.
Nato je stopil v dvorano korporativno mi-
nistrski svet z g. Nikolo Pašićem na čelu,
ki je bil pozdravljen z burnim ploskanjem
in živio-klici.

»Ni res!«

Ob 11. uri 2 min. je predsednik dr. Iv.
Ribar otvoril sejo. Prečital se je protokol
zadnje seje. Tu so jeli prihajati drug za
drugim v dvorano zemljoradniki. Medtem
je bil zapisnik sprejet. Besedo je povzel
minister za konstituanto Marko Trifković,
ki je dejal, da je delo narodnega osvobo-
đenja zaključeno danes na Vidov dan, dan,
ko se naš narod spominja strašne pogibelji
in junaške borbe iz leta 1389., zahvaljujoč
se za silne žrtve in napore junaških pra-
dedov. Z današnjim dnem je zaključeno
osvobođenje in ujedinjenje našega naroda,
ker dobiva za naš uspešni politični, kul-
turni in gospodarski razvoj svoj trdni te-
melj v tej ustavi. Ta ustava je delo spo-
razumja vseh strank, ki so zastopane v
skupščini (!). V ustavo niso bile sprejete
vse ideje, kakor so to nekateri zahtevali,
tako ne komunistične, po katerih naj bi se
ukinila zasebna last, dalje ideje onih
strank, ki so želele, da bi se naša država
po tolikih strahovitih žrtvah in množini
prelite krvi uredila po sistemu, ki ne bi
osigurval moči in edinstva te države, to je
po sistemu federacije in avtonomije. Isto-
tako niso bile sprejete ideje republikan-
ske stranke, da bi se monarhistični sistem
zamenil z republikanskim. Ta ustava po-
polnoma zagotavlja vse politične pravice
(dr. Ivanić zakliče: »Ni resnica!«) držav-
ljanom naše države brez razlike imena,
plemena in veroizpovedanja. (Klic: »Ni
res!«) Ta ustava daje popolno volilno pra-
vico vsem državljanom. Zagotovljen je
pravi in resnični parlamentarni sistem.
Ustava nudi temelj za pravo in resnično
narodno vladavino. S tem se uresničujejo
ideali našega naroda, za katerimi je stre-
mil toliko let: edinstvo narodne države,
edinstvo naroda Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev. (Burno odobravanje.) Z današnjim
glasovanjem za ustavo vršimo veliko, res-
no, sveto dolžnost, ki jo imamo do našega
naroda. Imeti moramo veliko in redko
zadovoljstvo, da smo v teh težkih dneh
vršili svojo dolžnost v korist in dobrobit
vsega naroda. (Burno ploskanje in živio-
klici.)

Izjava zemljoradnikov.

Po govoru ministra Trifkovića izjav-
lja predsednik dr. Ribar, da stavi načrt
ustave na glasovanje. — Predsednik zem-

ljoradniškega kluba, Vojislav Lazić, izjav-
lja v imenu svojega kluba, da ne more
glasovati za to ustavo, ker vlada ni spre-
jela njihovih, za narod neobhodno potreb-
nih pogojev, in sicer: 1. ker se agrarno
vprašanje ni rešilo v korist siromašnih in
širokih slojev naroda; 2. ker ustava ne po-
stavlja naredbodajne oblasti vlade pod
nadzorstvo skupščine; 3. ker se razdelitev
države na oblasti vrši po gospodarsko-
zemljepisnih načelih brez ozira na zgodo-
vinske meje. Ta minimum zahtev zemljo-
radniškega kluba je vlada odklonila in je
njegov klub dolžan, da glasuje proti ustavi.

Dolga Kristanova izjava.

Nato čita posl. Etbin Kristan dolgo
izjavo socialnodemokratskega kluba, kjer
pravi, da mora socialnodemokratska stran-
ka ostati v opoziciji proti ustavi, ki služi
kapitalističnemu režimu in ki ga utrjuje.
Govornik lojalno priznava, da je socialnim
demokratom in drugim opozicijskim
strankam v ustavodajni skupščini uspelo
doseči nekaj uspehov. Reakcijske
stranke so s svojim delom povzročile, da
je ustava popolnoma reakcijska. Go-
vornik pravi, da bo njegov klub glasoval
proti vladnemu načrtu ustave, ker se z
njegovimi najvažnejšimi točkami ne more
strinjati. Glasovanje njegovega kluba se
ne sme na kakršenkoli način izrabljati v
zmyslu, ki ga nima. Pridrži se si pravico,
da se njegov klub še nadalje bori za izpre-
mebo ustave v zmyslu strankinega progra-
ma in ne dopušča, da bi se glasovanje nje-
govega kluba smatralo kot demonstracija
proti narodnemu edinstvu. Stranka po-
novno svečano naglašuje, da je že dostikrat
jasno izjavila, da je edinstvo naroda in
države prvi pogoj za doseg naših ciljev.
Radi tega je stranka pripravljena braniti
edinstvo naroda in države proti vsem na-
padom in spletkam od katerekoli strani.
(Burno ploskanje v dvorani. Ministrski
predsednik Pašić odobrava njegov govor.)

Nato izjavlja republikanec Gjonović
v imenu svojega kluba, da se izjavlja za
narodno edinstvo, katerega je treba bra-
niti proti vsakemu sovražniku. Iz načel-
nih vzrokov je njegova stranka prisiljena
da glasuje proti ustavi. (Ploskanje pri opo-
zicijskih.)

Potem izjavlja posl. Brandner v imenu
kluba narodnih socialistov, da je treba
braniti narodno edinstvo proti vsakemu
napadu, in izjavlja, da se ne strinja z na-
črtom ustave in da bo njegova skupina
glasovala proti.

Tajnik dr. Ja a izjavo musli-
manov iz Južne Srbije, ki veli, da bodo
glasovali vseeno za ustavo, da si še ni pod-
pisan sporazum.

Predsednik dr. Ribar naznani nato, da se bo glasovalo po vrsti. — Zemljoradnik Niša Popadić (radikalni disident) stopi na tribuno in prvi, da je primoran glasovati za ustavo, ker je narod mnogo žrtvoval za svoje osvobodjenje in ker je vladna večina sprejela mnogo zemljoradniških amandementov. Dasi se ne strinja z ustavo, bo vseeno glasoval za njo. (Zemljoradniki očitajo radikalcem: »Evo vam ga, mi vam ga vračmo!« Burno ploskanje v sredini.)

Glasovanje.

Za ustavo glasovali: demokrati, radikali, slovenski samostojni kmetje in muslimani (223 glasov); — proti: dr. Trumbić, radikal Momčilo Ivanić, srbski zemljoradniki, socialisti, slovenska narodna socialisti in republikanci (35 glasov); — ne- navzoči: Jugoslovanski klub, Narodni klub, komunisti in hrvatska seljačka stranka (161 glasov).

»To je slaba ustava za narodno edinstvo!«

Nato preide zbornica na glasovanje. Tajnik dr. Janjić kliče na desni tribuni imena poedinih poslancev; tajnik Agatonović pa na levi tribuni beleži glasovanje.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Ob 12. uri 32 min. izjavlja predsednik dr. Ribar po kratkem odmoru, da je ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev sprejeta z 223 proti 35 glasovom navzočih poslancev; 161 pa ni navzočih. Dr. Ante Trumbić je glasoval proti ustavi z besedami: »To je slaba ustava za narodno edinstvo!« Dr. Hadžikadić (skupina dr. Spahe) pravi, da glasuje iz državnih razlogov za ustavo. Poslanec Hamid Kurbegović glasuje za ustavo z izjavo, da mora to storiti, ker pripada skupini dr. Spahe. Dr. Momčilo Ivanić glasuje proti, posl. Miljutin pa za ustavo.

Nato je imel predesdnik ustavotvorne skupščine dr. Ivan Ribar ta-le govor:

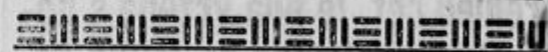
Govor predsednika Ribara.

»Gospodje poslanci! Glasovanje o ustavi je izvršeno in ustava sprejeta. S tem glasovanjem ste izvršili in ustavotvorni skupščini svojo končno dolžnost. Prepričan sem, gospodje, da bo vsa naša javnost in vsi oni, ki jim je država nad stranko in ki žele njeno končno konsolidacijo, pozdravili sprejetje ustave. (Živahno odobravanje, burno ploskanje.) Ta vidovdanska ustava bo značila v zgodovini našega naroda po junaških delih junaške srbske vojske eno najsijajnejših epoh. Mi, ki živimo danes kot sodobniki, ne moremo dovoljno oceniti važnosti našega časa, pravtako tudi ne važnosti današnjega glasovanja o ustavi. Šele nova generacija bo znala pravilno oceniti pomen vidovdanske ustave, kakor mi danes pravilno ocenjujemo vse one dogodke prošlosti, ki so vodili do našega osvobodjenja in ujedinjenja. Z glasovanjem o ustavi smo se oddolžili pozivu, katerega so nam stavili naši borci za osvoboditev in ujedinjenje. Oddolžili smo se pozivu vseh onih, ki so žrtvovali za našo državo življenje in zdravje. (Klici:

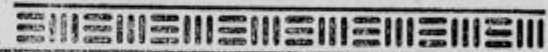
Slava jim!) V tem trenutku, na Vidov dan, po glasovanju o ustavi vas pozivljam, gospodje, da se dvignete s svojih sedežev in se poklonite sencam onih junakov, ki so osvetili Kosovo in Dunajsko Novo mesto ter ječe in vešala, s katerimi so nas preganjali naši neprijatelji, — junakov, ki so v balkanski in svetovni vojni zjediniili naš narod. (Vsi poslanci se dvignejo in kličejo: Slava!) Za naše kraje, ki so bili stoletja podjarmljeni od naših sovražnikov ter tako oddvojeni od srca naše države, slavne in s krvjo napojene šumadije, a ki so bili osvobodjeni po kumanovski bitki in veličastnem predoru srbske vojske na solunski fronti, pomenja današnji Vidov dan posebno svečanost. (Burno odobravanje.) Sedaj je prvič, da imajo vsi kraji, svobodni in neodvisni, svojo ustavo. (Odobravanje in živo-klici.) Zato morajo z veseljem in navdušenjem pozdraviti današnji dan posebno novoosvojeni kraji, ker jim daje ustava sigurno podlago za razvoj in napredek v gospodarskem, socialnem in splošno kulturnem pogledu, dalje tudi jamstvo, da bo naša država zgrajena na načelu narodnega jedinstva in nedeljivosti ter sposobna odbiti vsak napd na njeno integriteto, pa naj pride odboderkoli, od zunaj ali od znotraj. (Odobravanje.) S to ustavo nista le deklarirana edinstvo in neodvisnost države, temveč tudi njena ureditev kot monarhija s slavno dinastijo Karagjorgjevičev. (Burni klici: Živela dinastija Karagjorgjevičev! Živela, živela, živela!) V tem trenutku, ko smo izvršili glasovanje za ustavo, gospodje, se spominjam tudi našega sivolasega vladarja kralja Petra (Burni živio-klici), ki je skupno s svojim sinom, prestolonaslednikom Aleksandrom (Živio-klic) osvedočil ljubezen do našega naroda z dejanji in žrtvami. Naj živi Nj. Vel. kralj Peter! Naj živi Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander! (Burni klici: Živela, živela, živela! Ploska-

nje.) A vi, gospodje narodni poslanci, ki ste danes sodelovali pri razpravljanju o ustavi, ste izvršili svojo glavno dolžnost, katero vam je naložil narod, ko vas je izbral za svoje zastopnike v ustavotvorni skupščini. Z delom ustavotvorne skupščine moremo biti zadovoljni, ker smo vsi prepričani, da je sleherni od vas, kar vas je sodelovalo do konca, izvršil zavedno svojo dolžnost po svojem prepričanju, da tako koristi narodu in domovini. Zelo sem vam hvaležen, gospodje, da ste mi s svojim sodelovanjem pomagali pri izvrševanju moje težke in odgovorne službe. (Dolgotrajno odobravanje po vsej dvorani in navdušeni klici: »Živel predsednik konstituant!«) Po govoru predsednika dr. Ribarja so pristopali ministri k predsedniku vlade ter mu čestitali. (Živio-klic.) Nato je bila seja zaključena ob 13. uri, a prihodnja odredjena na jutri ob 10. uri 30 min. z dnevnim redom: Zapriseženje prestolonaslednika regenta Aleksandra in poslancev na ustavo. — Pred poslopjem konstituant je čakalo na sklepasedanja mnogobrojno občinstvo. Ko so prišli poslanci iz konstituant, jih je občinstvo pozdravljalo. S silnim navdušenjem pa je spremljalo občinstvo avtomobil gosp. Pašića. Vse Terezije so bile v zastavah. S Kalimegdana so grmeli topovi.

V proslavo sprejetja ustave naše države daruje se v četrtek, 30. junija ob 10. uri v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani slovesna služba božja z običajnimi obredi.

**Naročajte in razširjajte
»SLOVENCA«!**

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik Mihael Muškera v Ljubljani.